

Un any després, una mica d'història recent

written by Lluís Busquets | 5 de desembre de 2018

Fa un any i un parell de mesos de la celebració d'aquell referèndum per al qual no hi havia d'haver urnes ni paperetes i contra el qual l'Estat desplegà la pitjor violència que des de la guerra (in)civil havíem patit els catalans (participació: 2.362.424 persones; resultats, avalats pels Observadors Internacionals: 90,9%, Sí; 7,8%, No; 2'1%, Blancs). Abans, el 6 i 7 de setembre, el Parlament, en sessions tumultuoses amb filibusterisme practicat per la dreta (que servidor sols havia vist a Itàlia), aprovà la Llei del Referèndum i la Llei de transitorietat política. L'Estat semblava que no se n'assabentés. No deia res. Vaig escriure al meu dietari: "No s'ha sabut assegurar abans la signatura del Secretari del Parlament Xavier Muro i el Lletrat Major, Antoni Bayona ni s'ha pactat amb el Consell de garanties estatutàries (encara que els seus dictàmens siguin merament consultius), i això, a Madrid ho empraran quan calgui". Ho van fer quan Rivera hi aplicà el terme "cop d'estat". Quan al cap de tretze dies, el 20-IX, van detenir catorze persones acusades d'organitzar el referèndum –anaven ben a les palpentes–, la gent sortí al carrer en massa. Teníem milers de policies i guàrdies civils a Barcelona. Aquell dia, des de Huelva, van sortir furgonetes aquissades amb els crits de "A por ellos!". La gran manifestació davant la seu de la Conselleria d'Economia, mentre s'estava efectuant judicialment un escorcoll, va ser del tot pacífica (els Guàrdies Civils van deixar armes llargues als jeeps i ningú no les va tocar). A la nit, Cuixart i Sánchez, convidats per un càrrec de la Guàrdia Civil, van pujar en un dels jeeps (ho havien fet abans un bon nombre de periodistes) demanant a la gent que se n'anés. Vaig escriure al meu dietari: "Tant de bo m'equivoqui, això els costarà car".

(No em vaig equivocar, però el que no hagués esperat mai és el relat de ciència-ficció dels jutges. El 16-X la jutgessa Lamela de l'Audiència Nacional, inventant-se una violència que no va existir, posà presó preventiva Jordi Cuixart i Jordi Sànchez.) Tot es desencadenà molt ràpidament. Recordem la cronologia: 3-X: aturada per la violència policial i discurs del rei; 10-X: davant de centenars de televisions de tot el món i milers de periodistes, amb una hora de retard per discrepàncies amb la CUP, Puigdemont, ofereix els resultats electorals, assumeix la República Catalana, però, després d'un prec de Donad Tusk, president d'Europa, prometent-li diàleg amb l'Estat, la suspèn; 27-X: després que el Senat, reunit per donar via lliure a l'article 155, refusés la intervenció del delegat de la Generalitat i d'una nit de negociacions amb el president Puigdemont, el que semblava que seria una convocatòria d'eleccions, es converteix en una proclamació amb sordina de la República Catalana. Al vespre, rere d'un Consell de Ministres extraordinari, Rajoy ratifica el 155, cessa tot el Govern amb els càrrecs de confiança (141 persones en total) –cosa que l'article 155 ni explicita ni empara–, destitueix els delegats del gGover menys el de Brussel·les i convoca eleccions a Catalunya pel 21 de desembre (cosa que tampoc no indica enlloc el 155). A partir d'aleshores, la cosa és sabuda: uns membres del Govern van a l'exili i altres prefereixen sotmetre's a la (in)justícia de Pablo Llarena i, malgrat haver proclamat sempre els camins de la no-violència, són acusats de sediciosos i terroristes. Dues notes, una: el 27-IX, la Jutgessa Mercedes Armas va cessar en les seves diligències de la Fiscalia Superior de Catalunya (José M. Romero de Tejada) i es carregà a l'esquena les accions contra l'1-0 tot ordenant la coordinació de Mossos, Policia Nacional i Guàrdia Civil (per la qual cosa arribà de Madrid el Sr. Diego Pérez de los Cobos). La jutgessa manà que es prenguessin les mesures necessàries per impedir el referèndum, que es precintessin llocs, es requisessin materials i es tanquessin webs, sense deixar de garantir les administracions de Catalunya no relacionades amb la votació i *“sin afectar la*

normal convivència ciutadana". El món ha vist quantitat de vídeos de les càrregues policials i tot just aquest mes (després d'un any de presó dels nostres polítics) algun jutge ha començat a dir que en troba alguna, de desmesurada. Qui no va complir les ordres judicials? (La I. Sra. Mercedes Armas no ha estat acceptada com a testimoni al judici que es prepara!).

Dues: es procurar manipular tant com es va poder la jornada electoral del 21-XII (hi ha qui va sentir dues persones de paisà amb pinta de policies que es deien això: "A ti, ¿a cuántos colegios te toca ir a votar?"). Això no obstant, amb una participació del 81,9%, 4 punts per sobre del 27S-05, el bloc sobiranista s'imposà (JxCat,34 escons; ERC, 32 i CUP,4; total=70 escons) al bloc dependentista (C's ,37; PSC,17; PP 3; total= 57 escons). En Comú Podem es quedà amb 8, que ni sumats al bloc dependentista tenien cap significat. Podia Rajoy fer tot el que va fer? Ho hauran de dirimir els Tribunals.

I tot això, per què? Reculem. Quan la transició, Suárez, audaç i dialogant, s'adonà que per reformar l'Estat calia restablir l'autogovern de les nacions que ja havien exercit o plebiscitat durant la II República (Catalunya, Euskadi, Galicia). Amb un pacte PSOE-UCD es reconduí l'objectiu amb el "cafè per a tots" i es parlà de nacionalitats en comptes de nacions. Catalunya obtingué l'Estatut esquifit de 1979. Després del 21-F de 1981 (diputats catalans i bascos no van ser convidats en la reunió amb el rei de l'endemà), González volgué retallar els autogovernos autonòmics amb la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic. Cosa impensable avui: el Tribunal Constitucional (TC) no ho va permetre. Aquesta negativa il·lustra la posterior evolució del PP i del PSOE: prendre, en el possible, poder autonòmic a les perifèries. Quan el juny del 2010 el TC s'atreví a retallar l'Estatut Català del 2006 aprovat a les Corts i referendat per la població (cosa mai vista enlloc!), en paraules de Suso del Toro "queda enrere i trencat qualsevol acord anterior sobre l'autogovern". És a dir, si no ens volien al pacte de 1978, en

sortíem. El pacte constitucional restava trencat per sempre. Per això el 2011 va néixer l'AMI i el 2012 l'ANC. Coneixen a Madrid els objectius d'aquestes dues entitats?